

I. évfolyam I. szám - 2014. május

Közel Nyugalom

Irodalommal az irodalomért...

ELŐSZOBA GALÉRIA

2014. május 23-tól

TINI ALKOTÁSOK:

nemezélések, grafikák, faragások,
miegymás

című kiállítását mutatja be.

Ha van kedved, Te is kiállíthatod alkotásaidat: festményeidet, szobraidat, fotóidat stb.,
csak szólj Jakob Juditnak!

A házfalokról csorgó, vöröslő fájdalom

Tudod, én itt nőtem fel. Az a tanya ott egész messze, az volt az otthonom. Sokat játszottunk itt a barátainkkal. Emlékszem, minden délután, amikor az egész falu elcsendesedett, mindenki aludt, mi már nem tudtunk lepihenni, ezért kiharaszoltuk, hogy nem figyelnek ránk, és mindig kimentünk a mezőre. Emlékszem, ahogy ott szaladgáltunk, kergetőztünk, célba lőttünk. A szomszéd kutyája, az a nagy komodor, mindig a nyomunkban volt. De csak játékosan kergetőztünk, itt senki nem akart rosszat nekünk.

Béla bácsi sokszor kiült a verandájára pipázni, olyankor nézett minket, és csak nevetett rajtunk. Sokat mesélt nekünk, amikor már elfáradtunk a játékban. Olyan történeteket, amik vele történtek évekkkel ezelőtt. Nagyon tanulságos és szomorú mesék voltak, mégis volt bennük valami szép, ami élvezetessé tette őket. Talán az a megnyugtató tudat, hogy ez már régen volt, és nem ismétlődhet meg. Mikor Béla bácsi befejezte a mesélést, lassan mindenki szétszéledt, ki-ki ment a maga dolgára.

A kis Boginak mindig korán haza kellett érnie, mert neki kellett etetnie a tyúkokat, ezért nem maradhatott ki estig. Fecó persze nem akart hazamenni, ezért sokszor elcsavarogtunk, sétálgattunk, gyíkokat fogtunk, és kacsztunk a tó vizén. Abban a reményben ücsörögtünk a tóparton, hogy talán meglátunk pár szép lányt a túloldalon, de ez csak egyszer esett meg. Sötétedéskor még Fecó is megjijedt, ezért olyankor elváltunk, én meg hazaballagtam a kanyargós földúton.

Othon anyám sokszor leszidott, hogy miért voltam távol ilyen sokáig, de tudtam, hogy nem haragszik igazán. Mindig ott ült az a kedves félmosoly az arcán. A szeme mégis aggodást tükrözött. Vacsorát adott, majd lefektetett, és én boldogan elaludtam.

Reggel repülőgépjárra keltem, körülöttem mindenki ideges volt. Láttam, amikor a szomszéd néni kilépett háza ajtaján. Gyorsan odafutottam, segíteni akartam neki, mert tudtam, ő már nincs magánál. Próbáltam meggyőzni, hogy most nem szabad elmenni sehova, hiszen bármikor jöhetnek, de ő nem hallgatott rám. Azt mondta, semmi nem állíthatja meg, ő mindennap kimegy a férjéhez, és hogy én nem tudhatom, milyen a gyász. Sajnos igaza volt, akkor még nem tudtam. Anyukám sírva kiabált utánam, hogy menjek vissza a házba. Gyorsan befutottam, ő pedig úgy ölelt át, mintha ez lett volna az utolsó ölelés, amit nekem adhat.

Nagy felfordulás volt, mint az ünnepek előtti készülődés, de ez mégis más volt. El akartam menni, találkozni Fecóval, Bogival, futkározni még egyszer, utoljára. Hallani akartam még Béla bácsi meséit, bele akartam élni magam a régi katonák történeteibe, amik nem történhetnek meg, hiszen csak mesék. De nem lehetett. Riasztás volt. Lefutottunk a pincébe, ahogy egy óvatos mosollyal próbáltam megnyugtatni anyámat, mikor már semmi nem volt biztos. Csak egy nagy csattanás, és végül semmi más nem maradt, csak a házfalokról csorgó, vöröslő fájdalom.

Mayer Simon grafikája

Egy nap a városban

Kinyílt hát, végre. Kilépett a kapun, felzúgott a szél. Belekapaszzkodott Szilveszter ruhájába. Elindult a városközpont felé. Emberek jöttek szembe, kiknek az arca bús volt. Senki sem mosolygott, mindenki bámult maga elé.

Jött felé egy vörös hajú lány, éppen a táskájában kotorászott. Hová tettem, nem hiszem el, talán otthagytam, nem, az nem lehet. A rohadt életbe. ÁÁÁÁÁ. Ez lesz az, és előhúzott egy dobozt. Kivett belőle egy szál cigarettát, meggyújtotta és kifújta a füstöt. A világ helyreállt egy rövid időre.

Szilveszter nézte a lányt, talán ennyi elég a boldogsághoz, ilyen egyszerű lenne, egy szál cigaretta elég a boldogsághoz. Nem, az nem lehet, nem lehet ilyen egyszerű. Sétált tovább, a szél a fülébe suhogott, csak fúj és fúj. Egyszer csak elérkezett egy térre, ki volt írva a buszmegállóra: Blaha Lujza tér, Metróállomás.

A téren egy család feküdt egy pokrócon, a férfi alkoholt ivott, hogy melegítse magát. A kislány sírt, sírva csak annyit mondott, hogy haza akar menni. Az anyuka pénzért könyörgött az emberekhez, de senkinél sem talált megszanást. Szilveszter távolról nézte a családot. Nem tudott mit kezdeni a helyzettel, még azt sem tudta, hogy hogyan segítsen a családon, hiszen pénze neki sem volt. Az eszméjével meg nem ért jelen pillanatban túl sokat. El is fordult, hogy könnyítsen a lelkén. Körülnézett a téren. Volt ott néhány ember. Az egyik mérgelődött, mert lekésté a buszt és el fog késni a munkahelyéről, biztos a főnöke ki fogja ezért rúgni, úgyis utálja, akkor majd miből fog megélni. A másik üvöltött egy emberrel, hogy hagyja már békén és ne nyaggassa folyton, és különben sem tudja elviselni. A harmadik meg ki sem nézett az okostelefonjából, csak bambulta, nem érzékelt semmit, a virtuális világba menekült.

Szilveszter nem értette, hogy pontosan mi is történt az emberekkel, csak annyit látott, hogy nagyon szomorúak és megviseltek. Azt is érzékelté, hogy mindenki függ valamitől, vagy a telefonjától, vagy mástól, vagy a pénztől. Elindult keresni valamit. Kifordult a Rákóczi útra, ott sétált egyenesen. Nem tudta pontosan, hogy mit is keres, talán a szabadságát, de már kételkedett benne. Úgy érezte, hogy nem létezik. Mindenki be van zárva saját magába, ahonnan nem tud szabadulni, és megváltoztatni se tudja, vagy nem akarja igazán. Szaporábbra vette a lépteit, és szép lassan eltűnt a pesti szélviharban.

Az ingoványra kártyavár épült

Terebélyes a mocsár, szája tátva, őt várja, hogy végre elnyelje. Mi lesz holnap? – kérdené.

Lengedező, koszos zászló alatt, kint az árokban majd felkiált: ez a föld a miénk. S mint vad kutyák csaholva jönnek százezrével, megsemmisül. Ő csak porszem, ki nézne rá? Kinek integetsz, mikor a vonat távozik az állomásról?

Itt a család, hol az ingovány, erdő s mohatarakó, gyakran füttyörész a rigó. Csőre nyitva, incselkedik vele, s azzal továbbroppen. Ó Múzsza, adj nekem reményt, hogy elérjem őt.

S midőn fekszik a csatamezőn, emlékfoszlányok gyöttrik. Szerelme, Katalin dobott csókot utána a vonaton. A családját egy bomba robbantotta föl. Volt szerelme, földje, vagyona. Kató, drága Kató, csak még egyszer érezhetné ajka ízét, mielőtt itt a vég. Homályba borul a világ, tompa, dörrenő hangok közepette fekszik. Lát egy rigót, vasdrót döfi át a szívét, megdermed a levegőben, s mint egy papírlap a véráztatta padlón, hever a kis test. Lassan minden ereje elhagyja, hörög, sóhajt. A parancsnok behúzza az árokba. Milyen szép az ég... – gondolta.

(A mű Berzsenyi Osztyálrészem című verse nyomán készült)

Perger Viki

Csatamocsár (Perger Viki írásához)

Azt kérdezem, lesz-e holnap? Bezábal a mocsár, érzem, ezt akarja, össze sem kell rágnia, cafatokban vagyok. Magába olvaszt, megemész. Eggyé válok anyagával és hőmérsékletével. Senki se tud megmenteni tőle. Nem vergődök. Nem is bögök, bög helyettem a vihar, ami itt dúl, amit veszett kutyák üvöltének felül, ha dördül, füttyül és pusztít a szél, levelétől fosztja meg az ágakat, vagy egészben letöri a fákról, több rügy nem nő ott a környéken, az eső meg csak gyűlik, gyűlik a lövészárokban.

Aljába egy fémbögrét állítottak, ha kellene, ha nem lenne elég víz már a kapucninkban – ha meleg ital lenne... Alig egy éve itt teáztunk, a három család. Akkor szép volt az idő, alig felhős, olyan megszokott. Öcsém Lídiával pockot vadászott a vetésen, míg Katalinommal mezítlábaztunk az erdőben. Bokáig süppedtünk a mohával bélelt talajvízben, szóltanul, mert nekünk kvartyoltak a békák. Valósággal dalolt az erdő körülöttünk, fuvolált a szél, és csak találgattuk, hányfajta kis szoprán énekes segíthetett még be. Aztán hallgattuk a ránk telepedő csendet. A madarak elszálltak, a békák elbújtak. Jött a gyalogság.

A falu lakosságának mennie kellett, kivéve a harcképes fiatalokat. Sírt anyám, anyósom, öreg apósom, Katám és a kis cselédek, amikor az állomáson öcsémmel elváltunk tőlük, csak mi nem sírtunk; bátorsággal töltöttek el a katonasapkákat. Fegyelmezetten integettünk hát a távolodó vonat után, mégis végig reméltem, Katóm kihajol egyszer és csókot küld vissza. Amit nem tudtak magukkal vinni, az ételt kiosztották nekünk, két napra elegendőt, a többit elégettük, az értékes tárgyakat lehetőleg elrejtettük, nehogy az ellenség kezére kerüljön. A stratégiai pontokra árkot ástunk, a kitermelt földből sáncot húztunk, hegyes karókat szúrtunk le, amolyan fejfának valókat. – Legfeljebb három hónap és benő a fű.

Nagy Ábris

A Vörös halál álarca

Prospero herceg úgy döntött, a hatalmas karanténként elzárt, izolált, vidám népseregletet, melyet az ép egészség ábrándos ígérétenek leplebe burkolt, elhívja egy óriási maszkabálba. A herceg tudta, hogy saját biztonságos falai, melyeket maga köré vont, örökre megvédik a Vörös Haláltól s annak szolgálóitól.

Egy nap volt a bálig.

Prospero herceg a főterem sarkában ringatta magát aranyberakásos otromba fatrónján.

A főterem hatalmasnak tűnt. Fehér, párnázott falai, melyeknek a zaj tökéletes megszüntetése és a biztonság bódító mámorának érzetét keltése volt a célja, egyre díszültek, az asztalok, melyek messze földről híresek voltak míves megmunkálásukról, oly étkekkel kerültek meg, amilyet minden élő s holt megirigyelne.

Nagy nyüzsgés volt a bálteremben, mikor Prospero halk neszre lett figyelmes. Hirtelen mindenki megállt, hatalmas csönd lett. Semmi nem mozdult, csak valamiféle furcsa ritmus zavarta a néma levegőt.

Az eső. Halkan csöpögött, s egyenletes ritmusát megtörve gyorsította ütemét. A herceg folytatta önnön ringatását, s a ritmus mellé sejtelmes dallamot varázsolt a vonósnegyes valami groteszk, mégis kiegyensúlyozott kapcsolatban a rezesekkel.

A herceget rossz érzés kerítette hatalmába. A terem egyik tartópillére mögött egy elsuhanó, vöröses árny köpenyét látta meg szeme sarkából. Fölpattant, s szinte egy pillanat alatt átért a hatalmas, fehér terem túlsó végébe, ahol a lidérces alakot látta.

Semmi. A zene már csak halkán, tompán bongott, mintha forrása valamiféle üveg mögött lenne. A levegő lehűlt, az ablakok rácsai közt hideg szellő szuszogott. Rémes hang szólt a falakból egyenesen Prosperóhoz:

„Prospero!” Hangzott halkán, mégis tisztán érthetően a hang. Minden szava kegyetlen késként hatolt a herceg elméjébe vért fakasztva annak szelleméből. *„Halld szavaim, Prospero! Nincs menekvés széles e földön! Sehol nem vagy biztonságban előlem, hisz megtalálalak. E falak, melyek körbevesznek, nem többek, mint steril cella. Egy beteg, romlott világ, de ez a világ már az enyém, s a kastély is része e világnak veled együtt. Utolér a végzed, Prospero, utolérlek!”*

Véget ért a látomás, Prospero gyöngyöző verítékkal kivert arccal rogyott a földre. Ott feküdt a hideg márványburkolaton, fehér királyi zubbonyában remegett.

Prospero alkonyatkor ébredt a bálterem sarkában lévő díszes trónon. Kinyílt a hatalmas tölgyfaajtó, belépett az első vendég. Utána sorban jött a többi is, vidám és rémisztő maszkok váltották egymást, senki sem önmagát mutatta. Hatalmas volt a tömeg, mindenki vidáman beszélgetett a hozzá legközelebb álló álarccal. Az eső még mindig esett, Prospero hintáztatta magát, mikor egyszer csak újra minden lárma és zene halvány burok mögé bújt. Prosperónak eszébe jutott az előző nap hallott rideg hang, mely beforratlan hegeket ejtett megtörő lelkébe. A nyomasztó némaság szinte gyilkos fájdalommal gyötörte a herceg elméjét.

Prospero félelmében-fájdalmában azt se tudta, merre fusson, végül a terem közepén rogyott össze. Feltárultak az ormótlan kapuk, a szél és az eső hideg keveréke zúdult be

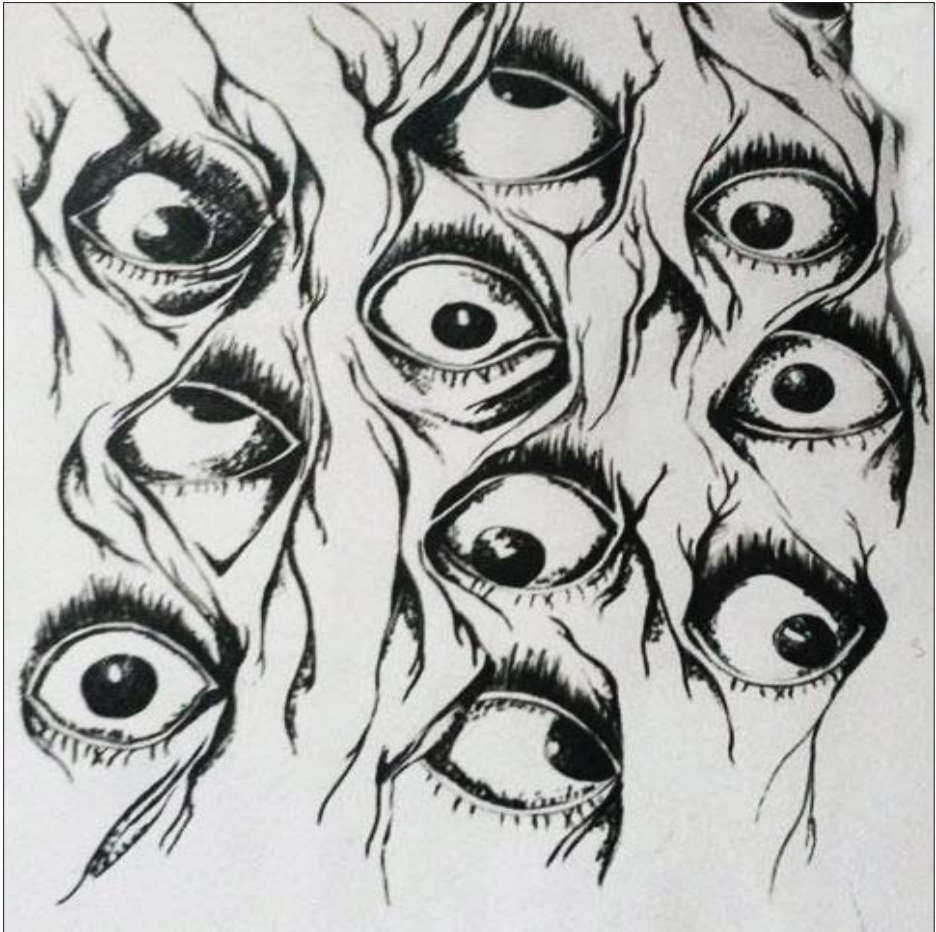
a gátakon. Súlyos léptekkel közeledtek a légszomjtól fuldokló, remegő herceghez a halál fehér ruhába öltözött angyalai, a középen menetelő Vörös Halál mögött. Odaértek a földön térdelő herceghez. Az légszomját leküzdve üvöltött a testi-lelki fájdalomtól s a rettegéstől. A halál angyalai végtagjainál fogva földhöz szögezték Prosperót, az egyik matatt valamit a karján.

A Vörös halál elvette maszkját, ránézett Prosperóra, ő vissza a Vörös Halálra, aki hirtelen Prosperóra vetette magát.

Prospero halálsikolya utoljára rázta meg a Lipótmezei elmegyógyintézet falait.

A véres vaskaró örökre elhallgattatta Prospero elméjét a lobotómia sivár mezejére számúzve.

Takács Márton

Béres Luca grafikája

Ébredés

1.

Mi itt az ébredést tanuljuk. Ki-ki a maga módján. Ha nem ébredsz fel, meghalsz. Ezt már a legelején leszögezték nekünk.

Van, aki már jó úton halad, igen, azt hiszem, Aliz már tudja, érzi a lényegét. Ő már nem akar meghalni. Hogy én meg akarok-e? Azért teszem-e, amit teszek, hogy eltávozzak az evilágból? Azt mondják, igen. Lehet, hogy igazuk van, nem tudom. De hogy szeretnék-e felébredni? Igen, azt hiszem, igen.

A kórházban egy egész emelet nekünk van szánva. Egy hosszú, fehér folyosó választ el öt szobát a többitől, mindegyikben négyen élünk. A falra színes képeket aggattak, mindenféle érdekes figurákkal, hogy barátságosabbá tegyék a helyet, s bár úgy vélem, ezt a hatást aligha érték el velük, mégis tetszenek, szeretem ezeket a képeket, szeretem a sívárságukat, ahogy kirivallnak a fehér fal mellől, s mégis magányosan lengedeznek egymástól pár méterre.

A felettünk lévő emeleten a gyógyszerfüggők laknak, mindig látjuk őket, mikor néha felcapatlnak a lépcsőn, mert a lift elromlott, ami itt igen gyakran megesik. Mindig megfeszült arccal koncentrálnak a lépcsőfokokra, néha ránk néznek, de semmi reakció nem tükröződik az arcukon, csak bámulnak ránk, mintha valami álomvilágban tengődnének, s tulajdonképpen nem is minket néznének. Bár még sohasem beszéltem egyikükkel sem, azt hiszem, mégis örülök, hogy itt vannak. Valamilyen különös rokonszenvet érzek irántuk, mindig arra gondolok, hogy ők is valami hasonló börtönben lehetnek, mint én, és hogy hiába nem szólunk egymáshoz, a rácsok így is összekötnek.

A legtöbbször csak néhány hónapja van itt. Én érkeztem legkésőbb, pontosan harminchat napja. Édesapám hozott be ide, persze könnyörögtem, hogy ne, de hát mit lehetett tenni. Szombat késő este volt, épp egy buliról érkeztem haza. Részeg voltam, és már harmadnapja nem ettem semmit, szédelegtem, de szerencsére éhséget már nem éreztem. Mikor hazajöttem, apám rám üvöltött, hol voltam eddig, büzlök az italtól, és hogy azonnal egyek valamit, ami felszívja az alkoholt mennyiséget. Mikor mondtam, hogy nem vagyok éhes, még mérgesebb lett. Azt mondta, ez már réges-rég túlmutat ezen, hogyan lehetek ilyen hülye piccsa, hiszen ő is tudta, hogy nem szoktam enni. Nem értette, mit jelent ez nekem, nem értette, milyen bilincsek közé szorít ezzel. Nem értette, hogy enni bűn.

Utána elájultam, azt hiszem, csak pár pillanatra ugyan, de az is elég volt hozzá, hogy itt kössek ki.

Szeretek itt lenni. Itt mindenki olyan, mint én; szép és mégis szomorú. Mind negyven kiló körül vagyunk, néhány lány még kevesebb. Tegnap, mikor Regina megtudta, hogy negyven fölé ment, leesett a mérlegről, aztán az ápolónőnek ugrott, megharapta, és a biztonságiakat kellett hívni, hogy leszedjék róla. Zokogott és azt üvöltötte, hogy meg akar halni. Nincs értelme élni, ha nem lehet szép.

Mindennap hatszor eszünk. Mindig húsz percig, mindenféle tápanyagot, mindent aprólékosan megválogatva. Közben figyelnek, ügyelnek rá, hogy minden egyes falat lemenjen a torkunkon. Nem könnyű csalni, muszáj megennünk mindent, végre egysze-

rűen már nem tehetjük meg, hogy nem eszünk.

Napi három csoportterápián veszünk részt. Ilyenkor beszélgetünk vagy alkotunk: varrunk, festünk, egyszer agyagoztunk is. Ezeket mind nagyon élvezem, állítólag azért vannak, hogy eltereljék a gondolatainkat az evésről, és sikerélményeinket másra koncentrálja. Azt hiszem, Alizt is ez ébresztette fel. Elkezdett festeni, elhatározta, hogy elmegy festőiskolába. Talán, de nem vagyok benne biztos.

Néhányan már sokadszorra vannak itt. Visszaestek, s most újra próbálkoznak. Nem sikerülhet minden elsőre. Kérdésünkre, hogy miért kellett visszatérniük, azt mondták, hiányzott nekik az éhség. Túl nagy ez a világ, hogy átlássuk, túl nagy, hogy könnyű legyen élni benne. Hiszen ti is tudjátok, milyen, mikor semmi nem tart a földön. Ha nem érzed, hogy éhes vagy, elveszel. Ha nem érzed, hogy élsz, meghalsz.

Ha visszajössz, már nem kell élned, hiszen életben tartanak. Ha itt vagy, vigyáznak rád, gondoskodnak rólad, megettetnek, ha hagyod, ha nem, itt már nem lehetsz rosszul, akármennyire is szeretsz rosszul lenni. És igen, biztosíthatlak róla, hogy mi szeretünk rosszul lenni. Lépni nehéz.

Mikor Melanie állt a mérlegre, kiderült, hogy ő két kilót fogyott, valahogyan sikerült lecsalnia az étkezéseket. Szeme felragyogott, de arckifejezését szinte rögtön rettegés váltotta fel. Ott álltam én is, láttam, fogtam a kezét, hogy le ne essen. Szegény lány remegni kezdett, és elsírta magát, hiszen ő is tudta, hogy most mindennek vége. Megint minden kezdődik előlről, hiszen most megint fogyni kell. Nem adhatod fel, amiért eddig küzdöttél. Nem lehetsz gyenge.

És most végül én következem. Tudom, hogy nekem kell a mérlegre állnom. Az ápoló kedvesen rám mosolyog, s én elengedem Melanie remegő kezét.

A rettegés hirtelen rajtam is erőt vesz, segélykiáltó pillantásokat vetek az ápolóra, de ő csak int, hogy álljak fel. Lassan fel is állok, mély levegőt veszek, behunyom a szememet. Nem merek lenézni, hiszen tudom, tudom, hogy ez a döntő pillanat, hiszen most derül ki.

Most derül ki, hogy fel tudok-e ébredni.

2.

Szerdán hazaengedtek. Azt mondták, már jó úton vagyok a gyógyuláshoz. Mikor a mérlegre álltam, az negyvenöt kilót mutatott az eddigi negyven után, és Reginával ellentétben én nem estem pánikba, igaz, a torkom kapart, sírva is fakadtam, de ez nem bizonytalanította el az ápolónőt. Azt mondta, immáron biztos benne, hogy felébredhetek.

Büszkén és mégis szomorúan távoztam a kórházból. Elbúcsúztam a többiektől, akik már annyira nagyon a szívemhez nőttek. Mind sok szerencsét kívántak, gratuláltak, de valamiféle megkönnyebbülést fedeztem fel az arcukon, mintha örülnének, hogy nekik nem kell menni. Mintha folyamatos félelemben éltek volna, hogy ők lesznek a következők, és most fellélegeznének, hogy mégsem. Szomorúan néztem rájuk. Biztos voltam benne, hogy én már előrébb vagyok. Gondolatban elbúcsúztam a gyógyszerfüggő „barátaimtól” is, egy utolsó pillantással végignéztem a folyosón, majd kimentem az épületből.

Anyukám bizonytalanul fogadott. Látszólag nem nagyon tudta, mit is kezdjen a helyzettel, folyton azt kérdezgette, vajon tényleg kész vagyok-e egy ekkora váltásra. Mond-

tam neki, hogy tényleg nem tudom, de próbáljon meg megbízni bennem. Más lehetőség ugyanis nemigen maradt.

Ez a gyógyulás dolog egyébként még egyáltalán nem biztos, hiszen hetente háromszor még be kell járnom a pszichológusomhoz, és persze rálépni a mérlegre újra és újra. Mintha valami folytonos kísérletezés alanya lennék, mintha az egyetlen út hozzám a hús mennyisége lenne a csontjaimon. A beszámíthatatlanság nagy átok.

Apám meglepően boldog volt. Azt mondta, hogy ő tudta, hogy ez csak amolyan kamaszos affér, és örül, hogy végre kigyógyítottak ebből a baromságból. Tudtam, hogy ha esetleg visszaesnék, akár egy kicsit is, rögtön a kórházat hibáztatná, talán elküldene egy másik intézetbe, de az bizonyos, hogy nem lenne képes megérteni. Azt mondaná, hogy teljesen megőrültem, teljesen agyamra ment a kinézetem, és hogy sohase képzelte volna, hogy még egyszer idáig sülyedhetek. Igen, tudom, hogy pont ezt a kifejezést használná.

En igazából magam sem tudtam, hogy álljak a dologhoz. Első nap, amikor bementem az iskolába, mindenki nagyon furcsán és zavartan viselkedett velem. A tanárok mindent elnéztek, miközben folyamatos – kedvesnek szánt, ám inkább lesajnáló, sőt szánalmas – mosollyal bámultak rám, a diákok meg csak egyszerűen nem jöttek a közelembe. Ha mégis, akkor is csak néhány udvarias kérdést feltenni, hogy hogy vagyok, minden rendben van-e; de azt is olyan bizonytalanul, mintha azt várnák, hogy a következő pillanatban pánikrohamot kapok, vagy fogom magam és nekik ugrok. Olyanok voltak, mint akik egyszerűen félnek. Félnék tőlem.

Ott ülve az iskolapadban szánalmasan kicsinek és törékenynek éreztem magam, tudtam, hogy mindenki engem néz, másodpercenként rám sandít, aztán gyorsan elkapja a tekintetét, mintha hülye lennék, és így nem venném észre. Láttam, ahogyan lesajnálóan méregetek, szinte hallottam a gondolataikat, ahogyan megjegyzik maguknak, hogy még mindig milyen szerencsétlen vagyok, éreztem, ahogy ítélkeznek rólam, éreztem, milyen gyengének tartanak és kicsinyesnek, mert nem eszem.

Anyukám a pszichológus javaslatára írt nekem egy napirendet egész hétre, hogy az ébren tartson, ne hagyjon elveszni. Rendszeres sport, naponta minimum négy étkezés, tanulás, olvasás, sok alvás... Időm se legyen magammal foglalkozni, a tükröket is mind elrejtették a hátsó gardróbunkba, a mérleggel együtt.

Tele voltam lelkesedéssel, igyekeztem kizárni a külvilág reakcióit, akármilyen nehéz is az, s igyekeztem mindig arra koncentrálni, amit épp a napirend javasolt.

Jó volt. Az hiszem, talán egy éve először úgy éreztem, hogy élek. A külvilág fenntartott; az iskola, a sok dolgozat, a kényszer a beilleszkedésre, a küzdés, a remény, hogy újra megpróbálhatom. Szépen lassan visszaszereztem az ismerőseimet, a barátaimat, akik korábban támogattak, s ugyan sosem értettek meg, mikor soroltam a gondjaimat, s szavaimat alighanem elfújta a szél, de mindig megöleltek, veregették a vállamat, beszéltek hozzám, letörölték a könnyeimet, mikor sírva fakadtam egy-két plusz kiló miatt, sőt, még amikor rajtuk vezettem le a rosszkedvem, akkor is mindig megértően bólogattak.

Most együtt neveltünk korábbi értelmetlen aggodalmaimon, úgy éreztem végre teljesen beilleszkedtem.

Apukám rendszeresen megdicsért egyre javuló, már-már kitűnő jegyeim miatt, anyu-

kámmal újra együtt főztem délutánoként, már végre úgy érezte, megoszthatja velem gondjait, aggodalmait, most hogy már nem vagyok rosszul.

Kilóim szépen visszajöttek, egyre kevésbé gondoltam az alakomra, a mérleg egyre többet és többet mutatott, nem volt szükség eldugott nehéz karperecekre, belső zsebekben rejtegetett kavicsokra, hogy az ápolónő megdicsérjen a rendszeres mérésen.

Ott voltam testesen ugyan, de boldogan, nem törődve semmi egyébvel, semmi mélyvel, semmi megfoghatatlannal. Semmivel, amiről valaha is azt gondoltam volna, hogy számít.

Aztán egy idő után unni kezdtem. Anyukám mindig ugyanazt mondta, apukám már meg sem dicsért, hiszen már nem volt semmi különleges egy kitűnő dolgozatban. A barátaim mindig ugyanazt csinálták, és mégis többet, mint én. Szerelmesek lettek, szakítottak, küzdöttek, és elérték céljaikat, mintha ők már a saját útjaikon lépkedtek volna, míg én még mindig abba a burokba kapaszkodtam volna vissza, amit a kórház elhagyó új élet reménye tárt felém.

De én nem tudtam élni. Vártam, hogy lépteim felgyorsuljanak, vártam, hogy engem is elragadjon valami, vártam, hogy újra és újra felébredjek. Nem értettem, én miért nem vagyok rá képes.

És akkor egyedül maradtam. Mikor már minden barátom járt valakivel, a továbbtanulást fontolgatta, nevetett és sírt, ünnepelt és gyászolt, én csak ránéztem az ágyam fölé, a falra szögelt napirendemre, amivel már igazán senki sem törődött, s amire nagybetűkkel fel volt írva a soron következő tevékenység. Igen, azt hiszem, fél év után, akkor néztem rá újra önmagamra. Sípolt a mérleg, és már tudtam, hogy hol találok a kiutat, mi az egyetlen dolog, amit én uralok a saját életemben.

Vissza akartam esni.

3.

Kapkodva ver a szívem, szememben félelem tükröződik, segélykérő pillantásokat vettek az ápolónőre, de ő csak int, hogy álljak fel. Mély levegőt veszek, behunyam a szememet. Felállok, de nem merek lenézni. A mérleg sípol, negyven kilót mutat. Szemem felragyog, de arckifejezésem szinte rögtön rettegőre vált, hiszen már tudom. Tudom, hogy megint minden kezdődik előlről, hiszen most megint fogyni kell. Nem adhatom fel, amiért eddig küzdöttem. Nem lehetek gyenge.

Mi itt az ébredést tanuljuk. Ki-ki a maga módján. Ha nem ébredsz fel, meghalsz. Ezt már a lelegején leszögezték nekünk.

Néhányan már sokadszorra vannak itt. Visszaestek, s most újra próbálkoznak. Nem sikerülhet minden elsőre. Kérdésünkre, hogy miért kellett visszatérniük, azt mondták, hiányzott nekik az éhség. Túl nagy ez a világ, hogy átlássuk, túl nagy, hogy könnyű legyen élni benne. Hiszen ti is tudjátok, milyen, mikor semmi nem tart a földön. Ha nem érzed, hogy éhes vagy, elveszel. Ha nem érzed, hogy élsz, meghalsz.

Hogy meg akarok-e halni? Azért teszem-e amit teszek, hogy eltávozzam az evilágból? Azt mondják, igen. Lehet, hogy igazuk van, nem tudom. De hogy szeretnék-e felébredni?

Nem. Azt hiszem, már nem.

A neon mennyország

A jelzőlámpák monoton, kedvtelen harsogása, a 911-es busz ingerült pufogása és az egykedvű taxik sárga zendülése hallatszik az éber lelkektől kiüresedett, árnyakkal és dohányszaggal megtelt, tikkadt, tompa Kálvin téren. Időnként izompólót viselő, kigyúrt, barnító krémmel gondosan bekent, karakán autók agresszív zajongással hirdetik dominanciájukat.

De az aluljáróban, pár méterrel lejjebb, már teljesen más a helyzet. A csöndet csak a vakító fények halk sikolya töri meg. A rikító világosságot már az üde márványlépcsőkre lépve észre lehet venni, és a lejárón lefelé lépegetve ez egyre csak erősödik. Ez a jelenség tanúsítja a terület fennkölt, ékes mivoltát.

A neon mennyországban eltévelygett, kósza angyalok alusszák léha álmukat. A hetvenkét szűzlányról álmodnak, ám e teremtmények bájainak élvezete számukra elérhetetlen.

Az angyalok mellett vörösen csillogó ambrózia nyaldossa gyengéden a rücskös kő pesti szürke felületét. A fáradhatatlan neoncsovek változatlanul zengetik idilli sikolyukat, sőt időnként egyfajta bájos berregést hangoztató valami is betársul hozzájuk. Talán az égi kórus...

Ám ez a hely reggelente korántsem ilyen magasztos. Ilyenkor az angyalok rendszerint elhagyják törzshelyüket, mivel nappal az aluljáró egyáltalán nem tűnik mennyországnak. A könnyörtelen világosságtól szédülve kóvályognak a felszínen céltalanul. Az éjszakai élet végtelen gyönyörét képviselő területet pedig már hajnalban belepik a zajongó, lépteiket feszülten kapkodó nyárspolgárok, a halandók. Folyamatosan értelmetlenül nyüzsögnek, elnyomják a neoncsovek elbűvölő hangját. Újságokat lapozgatnak, vagy a telefonjaikat bújják. Néhányan dühösen, kifejezetten visszataszító módon bosszankodnak, és vannak, akiknek a tekintetén megjelenik valamiféle könnyelmű káröröm.

Általában én is köztük szoktam lenni. Együtt gyászolunk, együtt szenvedünk, rosszululatunkat és szánalmunkat egykedvűen körbeadjuk egymásnak, akár egy frissen meg-

bontott, pocskék bort. Ilyenkor a nappal roppant kellemetlen ízű, B kategóriás cigarettaként telít meg undorral, és a cigi nem fog el, amíg újra el nem borít mindent a meghitt sötétség.

És ha végre készt villamosként beköszönt a fenséges korszak, mindig kísétek a térre, hallgatom a fel-emelő zajt, de igazán jó érzés csak akkor fog el, amikor lomha léptekkel betévedek a neon mennyországba...

Béres Luca grafikája

Udvardi Márton

Beengedtél

Még soha nem jártam ehhez fogható helyen. Az én helyem nagyon nem ilyen. E látvány túl sok a lelkem számára. Van, ahol sötét, mint az éjszaka, van, ahol úgy fénylik, mint egy angyal. Az egész egy nagy mandulaalakzatú térbe van bezárva.

A talaj legnagyobb része mélyenszántó mogyoróbarna, mely kellemes, megnyugtató érzést áraszt. E rész túl száraz. Soha nem esik itt az eső? Igazán ráférne egy kiadós égszakadás. Az erdő ezen szakasza elkorhadt fákból állt, azok világosabb barna színekben virítottak. A faszor bár korhadt volt, mégis bölcsességet árasztott. Ha felvárnánk és megnéznénk az évgyűrűket, biztos borzasztó sok kört látnánk. Látszott, hogy sokan éltek már e fában, sok élet zajlott le bennük és még sok is fog.

Nem is olyan távol mintha egy nagy tűzrakás lobogna, intenzív vörös lángjai a szívemig hatolnak. A tűzben olyan vágyak lobognak, amiket még én sem érthetek, de látom és érzem, ami nagy megtiszteltetés, ugyanis ezt a lángot kevesen láthatják csak, és még annál is kevesebben érezhetik. A tűz mellett ott egy hatalmas fekete mély lyuk, mely mindent elnyel. Bár le van lakatolva, még sincs olyan dolog, amelyet ne szívna magába. Bele se merek gondolni, mik vannak e titokzatos örvényben. Vajon hány éve fojtja magába ezeket a dolgokat? Idegtépően féltelmes e bizalmas, lelakatolt hely. Nem kéne bemennem oda, de bemehetnék, ha akarnék. Most nem fogok belépni, de nagyvalószínűséggel egyszer majd igen...

A fehér színű tenger, mely körülveszi az egész tájat, érdekes, pedig majdnem mindenkinek ilyen van, itt mégis szebb és különösebb. Nem tudom megmondani, hogy miért... Néhol mintha belefolyt volna valami. Talán vér, talán eperszőrp. Mindenesetre szomorkás látvány. A mélyén talán még több ilyen vörösben tocsogó szalagot találunk.

Belenéztem a szemébe.

Béres Luca grafikája

Védelem a légben

Dr. Szőnyei Tibor emlékei alapján

Pár napja megszólalt a légvédelmi sziréna. Nem tudni, mi volt az oka, talán valaki megpiszkálta a vezetéket. Először persze csak harakolt és recsegett, majd egyre jobban felhangosodva süvített. A lakók mind kiszaladtak a gangra és ijedten találgatták, hogy mi történhetett. Én is kinn álltam az ajtóm előtt, fülemben visszhangzott a borzasztó vijjogás. Hetven éve nem hallottam.

1944-ben lehetett, hogy munkaszolgálatosként néhány társammal egy magas rangú tiszt, talán tábornok segítségére rendelték. Akkor már érezni lehetett az oroszok jövetelét, és a tisztek, akik csak tudták, Nyugatra menekítették a családjukat. Ez a tábornok is költözködött, és a mi dolgunk volt a szekrényeket meg a többi nehéz bútort a pincébe cipelni. Már jól kifáradtunk a pakolásban, mikor megszólaltak a szirénák.

De nemcsak egy-egy a környező házakban, hanem egész Budapest összes házában egyszerre rikoltoztak. És Budapest összes házában összes lakója tudta, hogy mit kell tennie. Mindenki menekült az óvóhelyre. Kivéve mi. Zsidó lévén úgysem engedtek volna be, de valahogy nem is akartunk elbújni.

Gyönyörű idő volt, sütött a nap, és mi csak leheveredtünk a fűbe a Petőfi szobor tövében. Bámultuk a mélykék eget, és jólesett. Nagyon jól.

Aztán egyszer csak megpillantottuk a Liberátorokat. Lehettek vagy százan, amint szabályos V-alakban elhúztak felettünk. Dél felé tartottak, Csepel irányába. Meglehet, hogy

épp ekkor kezdték bombázni a csepeli gyárat. Nem tudtuk. Mi csak néztük őket, ahogy szálltak a magasban, mint valami hatalmas madarak. Fényes testükön megcsillant a nap, zúgásuk alig hallatszott, suhantak fenségesen, királyian, olyan fenn, hogy a földi lövedékek nem érték el őket. Lélegzetelállító látvány volt.

A zúgás hirtelen elhallgatott. Csönd támadt, olyan mély, hogy szinte belesükeült a fül. De mindez csak egy másodpercig tartott, aztán rögtön visszatérték a megszokott zajok. A lakók még megvitatták az eseményeket, majd szép lassan mindenki visszazökkent a rendes kerékvágásba. Én még méláztam egy keveset a korlátra könyökölve, de aztán a botomra támaszkodva, minden lépést megfontolva, én is visszacsoszogtam a lakásba.

Fék András grafikája

Szőnyei Eszter

Lenin & Liberty

Egy viharosnak ígérkező nyári estén hatalmas rivaldafény övezte a helyiek által „Vlagyimir-toronynak” nevezett épületet, csakúgy, mint minden este 1959 óta. A hatalmas, neoklasszicista monstrum szolid 415 méter magasra tört fel, tetején az irgalmatlan, 80 méter magas bronz Lenin-szoborral. A volt elnök szokásos pozitúrájában, ámde harciasan szétvetett lábakkal nyújtott kezet vagy mutatott finomkodva a messzeségbe, egész pontosan a Kreml épületének irányába.

Amúgy néptelen volt a placc, az örökdő falanxokat leszámítva. Nem is csoda, hogy senki sem vette észre, mikor az egykori ügyvéd tekintete lassan elvándorolt a kreml-i ki látástól és körbenézett. Óvatosan, mintha először próbálná, megmozdultak ujjpercei, majd egész ujjai, majd a csuklója...

Lenin leeresztette a karját, egymás mellé helyezte lábait, és kihúzta magát. Mélyen magába szívta a moszkvai látképet, miközben bemozgatta a karját, és csak úgy hébe-hóba elvégzett pár guggolást, mely tevékenységgel gyorsan felhagyott, mikor eresztékeli sodronykötélszakadás-szerű robajjal megreccsentek. Felállt megint, még egyszer körülnézett, majd fejét előredöntve lepillantott. Saját testmagasságának csaknem ötszöröse volt maga az épület alatta.

Fogta magát Lenin, leguggolt megint, és miután megtámaszkodott a köralapú talapatban, kivetette maga alól egyik lábát, majd a másikat is – leült. Lógatta így a lábát egy darabig, majd, megint csak kitámasztva magát, óvatosan lecsusszant a tetőről. A mozdulat közben óvatosan oldalra fordult, és két kézbe kapta iménti állóhelyének szélét. Hátra-hátrapillantott a vállá felett, egyrészt, hogy lássa, nem figyeltek-e fel rendszerellenesen aktív életmódjára az utóbbi pár percben, illetve, hogy vigyázza, hova lép – nem akarta beszakítani a palota tetejét.

Mikor nagy nehezen leért, leporolta magát, és még egyszer körbenézett... Az örök épp eltűntek az épület mögött a túloldalon, masírozva, mint a felhúzott játékkatonák. Őket figyelve az egykori elvtárs végigsimított bajuszán, és a kabátjába nyúlva előhalászta fejfedőjét. Még egy gyors körültekintés... Semmi. Lenin elvgyorodott, fejébe csapta ellenzós sapkáját, majd kezét zsebre téve elindult nyugatnak.

Még éjfél se volt, mikor látótávolságán kívül került a Szovjetek Palotája. Nem mintha nagyon érdekelte volna a magaslati pont – ki nem állhatta a körülötte rendezett felhajtást...

***

New York városa saját pompájában ragyogott. A látképet csak egy dupla foghíj rontotta egy ideje.

A Szabadság-szobor csöndben állt őrt saját kis szigetén. Elég hosszú ideje tartotta már kezében a fénytelen fáklyát, hogy tudja: ilyen esteken vagy történik valami, vagy nem. Csöndesen patinásodott tovább. De hiába az óceán, dögletes meleg volt.

Lassan, de biztosan, a szobor a vízre vetette tekintetét. Pislantott. Körbenézett. A parti őrség sehol. A szabadság asszonyának ajkai cseles mosollyal íveltek fölfelé. Lassan, óvatosan, a megdermedt lángokat még mindig fölfelé tartva, elkezdte leereszteni a kezét, lejjebb... lejjebb... lejjebb... Lent volt a fáklya a dereka mellett. A másik kezével meg-

dobta kicsit a kötőablát, hogy jobb fogást találjon rajta. Nézte a vizet.

Döntött. Óvatosan lelépve talpazatáról, pár lépés után a kis sziget partjához ért. Finoman felcsippentette köntösét, búcsút intett Atlasznak, és nagyot lépett.

***

Az ukrán határhoz érve Lenin különös dologra lett figyelmes. Sőt, rögtön kettőre is. Az egyik egy ótvar nagy csövezeték volt, ami átívelt a két testvérország határa fölött. A másik egy tankokból álló rendezett sor volt. Láta már őket, amint a Palota körül furikáztak ünnepnapokon. De ezeknek a csöve mind Ukrajnára nézett – onnan meg semmi se nézett vissza.

Lenin keresztbe tette karját, összevonta szemöldökét, és felborzolta bajuszát. Megcsóválta a fejét. Körbenézett, hogy mit is tehetne, mikor megakadt a szeme egy közeli virágos réten. Odalépett, és óvatosan felcsipegette a (normális méretűek számára bokornyit) virágokat, vigyázva, hogy össze ne morzsolja őket. Ezután fogta magát, megkereste a tanksor egyik végét, és végigsétált előtte, mélyen meghajolva, ahogy a virágokat szálanként a tankok lövegeibe dugdosta (teljes mértékben eltömítve azokat). Ezután elsétált a közeli folyóhoz, hogy kezet mosson.

***

Ahogy egyre jobban távolodott a parttól, a szabadság asszonyának rá kellett döbennie, hogy nem fogja tudni szárazon tartani magát, ha csak nem méltósága vesztére. Hagyta hát a vízbe csobbanni a súlyos textíliát. Már alig lehetett látni.

Fogta hát a fáklyát, megrázogatta... Semmi.

Már vagy kétszer rácsapott, mikor hatalmas lobbanással kigyulladt a vacak. Óvatosan a koronájába tűzte, ráhelyezte a kőlapot, majd óvatosan leereszkedve kirúgta maga alól az óceáni aljzatot. Impromptu fejlámpája messzire megvilágította előtte a vizet. Megborzongott. Hideg ez az Atlanti-óceán. De csak úszott tovább, Európa felé.

Számos konténerszállító és tankhajó haladt már el mellette, de ő csak úszott tovább. Kezdett megfájdulni a nyaka, és attól tartott, felfázik, ha tovább kell úsznia. Hirtelen valami a keze ügyébe siklott. Bálnának hitte, de mikor kiemelte, hogy jobban megszemlélje, a fekete póznamerev test láttán elment a kedve a nézelődéstől. Gyorsan visszahehelyezte az atom-tengeralattjárót a vízbe, majd sürgősen dél felé vette az irányt, azon morfondírozva, hogy vajon szabad-e az orosz tengerészeknek ennyire lemerészkedniük...

***

Végre! Ott sötétlettek előtte Britannia partjai! Végre megérkezett! És épp ideje volt – bár kellemes volt ez az esti fürdőzés, az Atlantit átúszni nem gyerekjáték. Feljebb emelte fejét, hogy beigya a látványát, mikor észrevett valamit. Nini! Hiszen itt valaki integet! Méghozzá neki!

***

A volt elnök meglepődött, ahogy a felé közelítő fényről kiderült, hogy nem fényezőró, hanem természetes (ámbár fehér) láng, fáklyafény. Ő a lábát lógatta a vízbe a walesi

partok mentén, mikor megjelent a tü-nemény a vízfel-színen. Most, hogy ideért, még jobban meglepődött, hogy a fény egy hölgy-höz tartozik. A sza-badság asszonya felemelkedett, és megint csak felcspi-pentette köntösét, ezúttal azért, hogy kicsavarja. Mielőtt a térde fölé emel-kedett volna, Le-

Mayer Simon grafikája

nin szemérmesen elfordult, sapkájával biztosítva a diszkréciót. Csak mikor a Szabad-ság-szobor melléült, akkor fordult vissza, hogy rámosolyogjon. A hölgy visszamosoly-gott, majd illedelmesen bemutatkozott. Lenin szintűgy.

Hajnalig beszélgettek. Tudományról, politikáról, határokról, barátokról, a múlttól, az eljövendőről, életről, halálról. Ahogy együtt nézték a napfelkeltét, szomorúan gondol-tak arra, hogy vissza kell térniük eredeti, jobbára kényelmetlen és magánéletmentes po-zíciójukba. Sőt, most, hogy Lady Liberty belegondolt, neki már rég otthon kellene len-nie – a nap már rég feljött New York felett.

Ahogy ott ültek, hirtelen egy ötlet világította meg elméjüket. Lenin reávigyorgott, ő pedig cinkosan visszamosolygott. Felálltak, és – kezet rá! – elhatározták, hogy véghezvi-szik tervüket.

***

Másnap reggel fejre állt a világsajtó. Interkontinentális botrányról, nemzetek fölötti van-dalizmusról beszéltek. Milliónyi kép készült a Szabadság-szobor helyén oldalvást fekvő, egyik lábát a talpazatban megvető, napszemüveges Lenin elvtársról, aki sapkáját félre-csapva, fejét egyik kezével kitémasztva vigyorgott a New York-i látképre, másik kezében hatalmas vodkásüveget tartva.

Mindeközben Moszkvában állt a bál, az emberek megbotránkozva nézték (és szé-nykenve filmezték suttyomban) a Szovjetek Palotájához támaszkodó, hosszú hajába túró Szabadság-szobrot, amint csábos pózban állt, egyik kisujján billegtetve koronáját. Lenin helyén egymásnak támasztva állott kőtáblája és (még mindig égő) fáklyája.

Csak az orosz és az amerikai elnök találta viccesnek a történetet, ahogy a sajtótájé-koztató egy elfeledett pillanatában cinkosan összevigyorogtak, mint annak idején az el-nök és a pártfőtitkár elvtárs.

Biztos menedék

Egyszerűen varázslatos, ahogy a hosszabb keresztutcák átvezetik a felkelő napsugarat, vastagon bevilágítva a villamos belterét, ellenséges arcodat. Szememre hánytál valamit:

- Hogy nem vert még agyon a rák, egy zuglakást sem lennél képes szerezni!
- Van egy – bólogattam – mindig is volt, hiszen csak kérdezned kellett volna.

Méreg, és meglepettség ült a szemedre, magyarázatot követelő. Ilyenkor mindig gyermeki őszinteséggel kezdtem magyarázni. Részben ezért is hagytál el. Olyan ritkán, vagy szinte sohasem tudtam örömet hozni, leginkább csalódást a bolondságok százával, nem megfogható okosságokkal. De mivel, mint életbe vágóan fontosakat szoktam mondani, nehéz az elején megfogni, mi az, amiből majd vacsora válhat a kislány számára.

– Az előszobában vagyunk, ott fogadlak – bólintottál, én összehúztam a kabátom – be is kellene mutatkoznom, de ez most talán fölösleges. Tágas, világos előszoba ez, két fehér, duplaszárnyas ajtó nyílik innen. Az egyik a tárgyaló–dolgozószobámé, a másik pedig... Várj, mindjárt megmutatom, még úgy sem volnék képes tárgyalásra. Két emlék siet hozzád, hogy lesegítsék a kabátodat: az egyik, amikor a Duna vagy a Tisza partján ültünk, és te kérdezgettél, a másik pedig, tudom is én, miért, az, amikor nők napján észrevettem egy légballont az ágak közé szorulva. Vékony karjaikkal most fogásra akasztják kabátjainkat, én beléd karolok és az utóbb említett ajtóhoz vezetlek. Egy körfolyosóra érünk. Ez a része inkább veranda, mert a belső oldala egy belső udvarra néz. Ha jobbra mennénk, majd egyenesen, a konyhába jutnánk. Balra pedig, e mögött a sok ajtó mögött alszanak az utazásukban megfáradt, vándor gondolatok. Nagy szó, van, amikor majdnem egy egész ideológia vagy tudomány köszönt be. Szoktak hozni ajándékot, ami ha olyan, a jól felszerelt konyhámban megfőzzük, majd megesszük. Itt a mennyezetet tartó oszlopok némelyike fafaragással lett díszítve, másikuk nyerstégla, minderről egy órát tudnék beszélni, de nézd, velünk szemben jön egy ló. Hatalmas csődör, szürke, de tudod, téged nem bánt. A tartóoszlopok között korlát húzódik, csak egy helyen nem. A ló megvizsgál minket, prüszköl és kiballag a résen át a kertbe. El a konyhakert mellett, minden van benne, el a rózsabokrok mellett, amiket sajnos nem rendszeresen ápolok, a fűről fel a köves útra, és be a tágra nyitott istállóba. Az út a másik irányban egyébként kivezet a természetbe...

– Erre, kérlek – folytatom –, itt a folyosó bevezet egy lépcsőházba, a lépcső alatti ajtó a fűszekrénybe (itt tárolom a kerti szerszámokat), a túloldalon lefelé vivő lépcső pedig a pincébe. Áldott jó, sokat segít a háznál egy pince: lehet például a borokat őrizni, amíg meg nem érnek, a fölöslegesnek tűnő dolgokat tárolni, de sajnos nem is olyan ritkán feljön a talajvíz, és ilyenkor eluralkodik a káosz.

Ha fölfelé megyünk, hova is jutunk? Ja igen, a nappali–társalgó–étkező–mindenes következik. Tágas, kisebbszajta csarnoknak is elmenne. Itt aztán mindig nagy a nyüzsgés. Vannak, akik zokniban mászkálnak a parkettán, vannak, akik rajzolnak, akik kártyáznak, az ott például a fotelban te vagy, azaz egy korábbi, rólad alkotott képzetem. Váltig állítottad, hogy miattam megtanulsz majd angolul. Ő már biztosan perfekt. Azok a vének pedig, nem tudom, kik, azt mondják, a felmenőim... Valaki odasiet hozzánk egy

jegyzettel, látszólag nagyon vidám: „Kitaláltam, hogy milyen legyen a dolgozószobánk! – mondja – Ezt hallgasd! A mennyezeten, az íróasztalon, a falon, a polcnál lámpák vannak, de egyik sincs használva. Helyettük minden fény a színes ablakon át áramlik be – most hatásszűnetet tart, karjait kitarja, úgy folytatja: – a padlón egy

Mayer Simon grafikája

vödör. Benne, a mélyről feltörő érzélem szappanosan, mellyel a szobában uralkodó feszült csend éppén felmos... Akkor fogant meg, mikor...”

– Tovább rángatlak, itt lehetetlen unatkozni, de néha lehetetlen szabadulni. Több fordulós lépcsőn haladunk, ez az út a toronyba visz, azt hiszem, azt hiszem, csak oda. Csak félúton szélesedik ki egy pihenő valamivel, és az üveg betonfal helyett erkélyként folytatódik. Kiülünk. Nincs korlát, lógatjuk a lábunkat a semmiben, talán kávézunk is. És a panoráma: testek tömege, a sok utas, olyanok, mint a villamos, pont olyanok, az anyag törvénye szervezte... anyagok vagy micsodák. Halott mozgás, s nem több egy zuhanó kavicsénál. De mégis, fejben lelke születik, ez már élet; te bennem, én benned, egymásban élünk, mint a kislány plüссеi, akikkel együtt él és együtt alszik, kidobni, megölni őket éppúgy bűn vagy nem bűn, jaj, félre ne érts!

Combomra csaptam, és az erkélyemről néztelek, ahogy ültél velem szemben a villamoson. Fújtam egyet, hogy lenyugodjon a szívverésem.

A toronyszobáról nem meséltem. Az egy tornaterem, szép kilátással. Ha eszembe jut az odavezető út, játékból felmegyünk néhányan és edzünk, edzünk, mondjuk a hangulatunkat, önteltségből félelembe, onnan valami bűvölet alá, aztán magányba és még tízszer körbe-körbe... De meg tudom érteni, ha neked elég volt egy apró szelet legszebb és egyetlen házamból. Viszont olyan boldoggá tettél a végére, hogy meghallgattál, hogy:

– Figyelj, van összesen két húszasom. Etesd meg belőle rendesen a kicsit. És ne kérdezd, honnan van, vidd, hosszú történet.

(2014)

Nagy Ábrahám

Az én értelmezésem: *Nagy Ábrahám: Biztos menedék*

Egy minden szempontból különleges novella. Egyedi a tér-idő kezelése, a helyszínek, a szereplők, de még az elbeszélő is, és legalább háromszor kell elolvasni, hogy minden apró részletre odafigyeljünk. És akkor a szimbólumrendszeréről még nem is esett szó. Szerkezetére nézve keretes. Az első bekezdés a jelenben játszódik, habár vannak benne utalások a múltban történt eseményekre. A lírai én (egy eszám első személyű elbeszélő) a villamoson utazik a másik szereplővel, akit megszólít, akihez beszél. A párbeszéd-ből kikövetkeztethetjük, hogy a megszólított az elbeszélő élettársa, aki elhagyta őt, az említett kislány pedig minden bizonnyal a közös gyerekük. A nő szemére veti, hogy egy „zuglakást” sem tudott előteremteni számukra, mire a narrátor kijelenti, hogy van efféle helye. Ez az átvezetés a következő szakaszba.

A – mondjuk úgy – tárgyalás része egyértelműen a múltat beszéli el, és itt a helyszín is más, hiszen az említett „zuglakás”-ban vagyunk. Az elbeszélő körbevezeti a párját, és minden helyiségről ejt pár szót.

Az utolsó előtti bekezdés még mindig múlt időben íródott, viszont a villamos említésével furcsán visszautal a jelenre, majd az utolsó bekezdésben visszatérünk a kiindulópont-ra, lezárul a keret.

De most térjünk vissza a középső – és egyben legfontosabb részre. Az előszobában kezdődik az „idegenvezetés”, de itt máris megjelenik két megszemélyesített emlék, amelyek lesegítik a hölgy kabátját, mint valami inasok. Itt már egyértelművé válik, hogy egy szimbolikus helyre kalauzolta el társát (és így minket, olvasókat is) a narrátor. Nem kérdés, hogy hol vagyunk: az elbeszélő fejében, és egyben a lelkében. Az emlékek vékony karjai, és hogy a fehér, üres előszobában várakoznak, arra utal, hogy ezek már csak maradványai a korábban, boldogabb időben történt eseményeknek. Két jelentéktelen kis pillanat, amikor még együtt volt az elbeszélő a szerelmével. Az egyikben egy folyó partján ülnek, ami örökké folyik, a másikban egy ágak közé szorult légballon szerepel, amely a boldogságukat jelenti, és egyben a fogságot, a szabadság hiányát.

Az első helyiségből két ajtó vezet, az egyik a tárgyaló-dolgozószobába. Ez jelenti a kapcsolatot a külvilággal, ez a mások (az összes többi ember) számára megfogalmazott gondolatok, a realitások terepe. Itt van az agy. Nem véletlen, hogy ide nem mennek most be: az elbeszélő nem ezt akarja megmutatni kísérőjének, hanem hogy a lelke mélyében mi rejlik.

Így hát tovább mennek a másik ajtón át, amely a körfolyosóra vezet. Balra, sok kis szobában laknak a vándor gondolatok, amelyek viszont csak jönnek-mennek, attól függően, hogy épp mi foglalkoztatja az idegenvezetőt. Cinikus hanggal mondja, hogy fontos esemény, ha megjelenik a fejében egy-egy ideológia vagy tudomány, de az is öröm, ha csak egy része bukkan fel, amiben egy ideig hinni tud, míg meg nem cáfolódnak. Az ajándék, amit hoznak, a jó érzés vagy a hit – amit aztán „megfőznek”, mikor az idea ön-

magát cáfolja meg, és „megeszik”, mikor a saját elveiben csalódik és a realitás felfalja a naivitást. Ennek színtere a konyha, ami egyben a teremtés (ételkészítés) és a megszüntetés (evés) is.

A felbukkanó sziürke csödör a lírai én szerelme, ami csak csatangol a fejében, és nem tud máshova menni, csak a belső udvaron át az istállóba – egy zárt térbe, miközben a másik út a természetbe –, a szabadságba, a megkönnyebbülésbe – talán a feledésbe – vezet.

A belső udvaron találhatók a kapcsolatokat szimbolizáló rózsabokrok, melyeket nem gondoz rendszeren.

A folyosóról a lépcsőházba jutnak, ahol egyre lejjebb mennek. A pincében kétféle dolgot tárol: a „bort”, azaz gondolatokat, amik idővel értékessé válnak, csak most még nem eléggé érettek, kiforrottak. Másrészt a kidobott tapasztalatokat, melyek nem tűnnek hasznosnak, talán csak később döbben rá tulajdonosuk, hogy mennyit profitálhat belőlük. Viszont ha túl sok minden történik, amit nem ért, teljesen megzavarodik. És ilyen sajnos gyakran van, hiszen nem érti a párja viselkedését és a szakítást.

A nappali–társalgó–étkező–mindenes a saját gondolatoknak, emlékeknek, érzéseknek a lakhelye. Ott van az ideális nő, akit elképzelt magának, és rávetítette a valódi személyre. A képzeletbeli akár angolul is megtanult a kedvéért, a valódi csak ígérte.

Egy „valaki”, az egyik gondolat megtervezte a dolgozószobát, vagyis az agyat. Bent nem születnének gondolatok, csak kívülről áramlanának be a vélemények, ötletek. Hiszen ha nem gondolkodik valaki, nem fáj neki semmi. Érzelmek nélkül tud élni.

Az elbeszélő azonban ezt nem akarja, más megoldást keres. Tovább mennek, fel a toronyba, de félúton egy erkélynél, kapcsolatuk jelenlegi állapotánál megállnak. Úgy tűnik, halott ez a viszony, alaktalan masszához hasonló, érzelemmentes. De talán mégis van hova tovább lépni, hiszen a toronyban, ahol szép a kilátás a jövőre, ezek az érzelmek fognak továbbfejlődni. Az önteltségből (ami meggátolja, hogy ő keresse fel a másikat először) félelem (hogy elveszítette szeretetét), majd bűvölet (mikor nem hiszi el, hogy ez vele történik), végül a magány (amikor már elhiszi).

Vissza a villamosra. Az elbeszélő hiába próbálta önmagát elmagyarázni. Ő még mindig a toronyban ül, míg a másik már le akarja zárni a beszélgetést, mert egyszerűen nem érti meg. És erre végül a főszereplő is rájön. Rájön, hogy végig elbeszéltek egymás mellett, nem ismerik valójában a másikat, csak egy képzelt személybe szerettek bele, és hogy fölöslegesen kínálja fel teljes lényét, a legbiztosabb menedéket, a lényegét, a másik ember nem is kíváncsi rá, számára csak a pénz, a megfogható dolgok jelentik az értéket. Ekkor dönt úgy, hogy elengedi, és egy gesztussal lezárja ezt az egész kapcsolatot.

Tíz oldal sem lenne elég hozzá, hogy az összes szimbólumot, érzést, mondanivalót rejtő réteget kifejtsem, de azt hiszem, a mű lényegét sikerült megragadnom. A további értelmezést az olvasóra bízom.

Mosonyi Alíz: Magyarmesék (részlet)

illusztrálta: Gecse Gábor

Szakadék

Vad por és kövek, ez mi elválaszt
Engem, az embert és a várt választ
Meváltó mélytől, magasztos égtől...
Tudásvágy, kérdem, ki tudja, mért öl?
Mi végre állok szakadék szélén?
Miért nem álnok, gyilkos, miért én?
Mit látott e kő? Mért lett e por vad?
Mért lett a testem hüvely, mi korhad?
Nem láttam mindent, mit ez az egy kő.
Szemében éltem: egy perc, tán kettő,
Mégis a szívem hatalmas, úgy fáj,
Neki az élet egyetlen rút táj.
Értem áll ott a szakadék szélén...

Halott és üres az élet, álom:
Hiába nézem, hiába várom.
Hol van a nagy cél, hol a megváltás:
Illúzió az, képzelgés, nem más.
Mi célból állok szakadék szélén?
Miért nem látok, bölcsebb az, mint én.
Miért lett halott, üres az élet?
Mért vagyok madár, hamuból éledt?
Megyek a ködben szakadék felé.
Torz alak engem néz, maga elé
Néma robajjal veti a kaszát,
Hallom a halál hegedű-szavát.
Értem áll ott a szakadék szélén...

Vad por és kövek: földből kihányva
Ott keverednek, zord ásóm átka
Ontja magából földre a vad port,
Szerelmet ásva üljük a nagy tort.
Miért nem állok szakadék szélén?
Miért nem Ő itt, s helyette ott én?
Miért lett vad por s kövek a párja,
Mért fekszem földi magányba zárva?
Sírtam az éjjel, sírt ástam nappal
Őt látom éjjel kelni a holddal.
Minden éjfélén szerelmem ott van
Fehérlő fényben gyönyörű, szótlan.
Értem áll ott a szakadék szélén...

Embólia club

Méreg a kehelyben
Egy lépés előre, egy lépés hátra
Fekete épületben,
Mártír testületben
az Embólia Bár

Torz, mint a rend
Két lépés előre, egy lépés hátra
Belül a csend
Fogad kéjre fend
ez egy elhagyatott gyár

Fekete fények
Egy lépés előre, egy lépés hátra
gyertyák, csontig égnek
Hideg íze a kéknek
ez a kései nyár

Porcelán fejek
Egy lépés előre, két lépés hátra
felborult helyek
szivarozó nejek
leégett a gyár

Merev eresztékek
nincs lépés előre, két lépés hátra
nyugodt testrészek
felapított székek
holnap visszavár

Fék András

Mayer Simon grafikája

Vallomás

Angyalkézben kicsorbult az
olló.
Nem vág többé tudómba intő
szó
persze a dohányzás
egészségtelen...
Csitt, te angyal, megérdemlem.

Bilincs és híd a lánc,
láncdohányzásom
Várom, hogy felkaroljon az a
Hatalom,
mit odaát a füst és parázs ígér
Mindössze egy cigaretta-
pénzért.

Ez ám a szándék, kérem
szépen!
Virágzó képek a romló létben.
Kulcs a testem, nyithat zárat
Az csiszolja, kell
a mestervágot.

(14. 04.)

Figyelmem

Hét, talán nyolc, nevetlen
Benn, mind egyben, lám
Áll az a mozgás
Gyújt tüzet nedves,
Hullott, fölös múltamon
De nyugalom,
Mikor hét, talán nyolc kis
Figyelmem húz és
Kifeszít a Nap alatt a
Felhős-fényes szabadon
Undokul, de megindul
Kiszemelni utódját az
Álomképű jelen.

(14. 05.)

Nagy Ábrahám versei

Sötét Homály

Tölgyfa óra mutatója magát fedve néz a holdra,
Elmúlt korra mutat vissza, visszasírja nappalát.
Hosszú perc, ütött az óra, éjdélt kongja némasága,
Sötét ellen egy kis gyertya magányában vív csatát.
Bársony paplan tart magában, nyitott szemmel fekszem ágyban,
Engem álom nem talál.

Rengő gyertya lomha lángja furcsa képét falra hányja,
Nem dereng más, csak szép árnya, rémisztő, de mégse bánt.
Halk sóhajtás, mintha légzés, halovány nesz józanít,
Felriaszt a képzelgésből, feledteti, hogy mi bánt...
Semmi jel, a nem várt vendég képzelt szólam, elszállt emlék,
Hol lehet? Sötét homály.

Visszafekszem, rengő testem új nyugalomát nem találja,
Gondolatom visszavárja szép szerelmem merre jár.
És ahogy elmém elszállna, újra nesz és sóhajtás,
Virágos múlt sötét árnya hozzám szól, lelkembe vág:
*„Sötét felleg szíved átka, hajnalod már nem találja,
Könnyel töltött sírba zár.”*

„– Bukott küldönc, lelkek árnya, szónok vagy csak látomás,
Mi jelenés, szörnyű rémkép vagy, hogy ontasz átkozást?”-
Kérdem, csöndbe fagy a válasz, gyáva lett és bujdokló,
Nem zörren ág, nem remeg lég, nem károg a vén holló.
Újra érzem, hön remélem, végleg eltűnt vész lidércem,
Engem újra nem talál.

Fekhetésem eltemettem, nyugtom ágyban rabigám,
Bársony paplan nem lesz váram, büszke társam, jöjj, pipám!
Tört a csend, a gyufa szála magányos kis gyertyám párja,
Füst a fényt ködbe zárja, sok kis opál bábót ad.
Táncot lejtő hideg lángok, összegyűlnek, mint bőszi átkok,
Körbe zár sötét homály:

„Hiú vagy Te, s oly tudatlan, keresésben minduntalan
Elfelejtéd valós célod, nem is tudod, mi az már.
Villámlás volt ifjúságod, mennydörgésként jöttél rá.
Elszalasztott életút, már nincs boldogság, mi rád vár.
Emberséged eltérített, hiába tett rengeteg lett,
Vakságod magányba zár.”

„Bukott angyal, lelkek átka, démon vagy, nem látomás -
Hazug szókat ontasz felém, nem vagy más, csak átkozás.
Mért jöttél, mondd! Súlyos érdem. Éltem terhét húzod rám.
Miért én, kit megtépett már élet, halál, csalódás?”
„Te vagy az, ki látod, amit más csak könyvből hallotta, mit
Balga lélek nem talál.”

„Nem vagyok már Goethe sarja, sötétben a gyertyaláng
Elmúlt korra mutat vissza, fiókomból napvilág
Rég eltűnt már, tollam, tintám kettétört, elszáradt már,
Mégfáradtan fekszem ágyban, halovány izzóm lejár.
Hatalmas vad, éhes foggal rámtalált az idő (joggal),
Lelkem sivár, bús homály.”

„Ha így látod, szíved rajta, enyém vagy, nincs ki megment,
Rabja saját gyöngeségnek, ki féltétől megpihent.
Legyen hát, ha így kívánod, vedd fel holtak öltönyét!
Földi pokol, kárhozat jó, nem hagy már el bú, sötét.
Vezér voltál, nagy, bölcs látó, vak vagy mostan, befagyott tó,
Én vagyok, ki ködbe zár...”

Tölgyfa óra mutatója magát fedve ül a porba,
Megállt régen, nem mutatja hosszú idők múlását.
Hosszú perc, tán száz év telt el, néma szóra nincs, mi felel,
Sötétben egy hült test hever szenvedve a múlt átkát.
Bársony paplan tartja ágyban, nyitott szemmel alszik gyászban,
Fény be hozzá nem talál.

József Attila

...
Megcsaltak, úgy szerettek,
csaltál, s így nem szerethetsz.
Most hát a töltött fegyvert
szorítsd üres szívedhez.

Vagy vess el minden elvet
és hús pusztaán heverhet
rengeteg kis elv-fa:
sok szárba szökkenet tervek.

...
Tenyerembe tettem a lelkem,
gőzölgő csokoládéval öntöttem
fel és
forrón csurgott a massa,
míg a kezem csak egy araszra,
de nyújtottam feléd.

Égette szép százlátó üvegem
a csokoládé. Türelem.
Lelkem fonnyadt.
Tarthatnál fogolynak.
Fogolynak és édességnek,
januárban, nyári képnek.
Ajtó mögé szép erkélynek.
Kiállnál rám,
megmutatnám
mi folyik ott lent az utcán.

...
szívni, énekelni,
alányúlni, felemelni,
Alánézni, semmit látni,
Futni, menni,
Hosszú útra felkészülni,
villámgyorsan megöszülni,
ezt a létet felmorzsolni,
barackbőrű lányt kóstolni,
Nézni, hogy a saftja loccsan,
szájt törölni óvatosan.
visszanézni semmiképpen
eldobni mi megvolt régen
ülni, állni, ölni, halni,
ülni, állni, ölni halni.

Zalán Tibor József Attila-díjas (1987) magyar költő, író, dramaturg, pedagógus, egyetemi tanár. 2013-ban a *Haladó Másik Rettenő* görög vitéz című drámáját mutatta be, most pedig, hogy egy másik oldalát is megmutassuk, egy gyönyörű versét olvashatjátok itt.

Zalán Tibor: Létszám

tehát

én egy létszám
szigorúan meghatározott
tagja vagyok

ha

én hiányzom
akkor nem létszám
hanem hiányos létszám
igen fontos tagja vagyok

tehát

nem veszhetek el

ha

valahogy mégis elveszek
valahol úgyis
létszámba vesznek

ilyenkor

itt növedék
amott fogyatéék vagyok

vízióim

már-már fojtogatnak

elképzelem

ahogy
táblával nyakamban
kószálok magamban
és nem tag
hanem a létszám vagyok
valakinek az ÖSSZES
s ha elveszek
nem fogyatéék –

FÁJDALOM

Színpad

Deszka és szögek sötétben állva,
Hol nyöszörögnek, emberek álma
Itt kel életre, itt dőlhet romba,
Néha kérdezne, válaszra lomha.

Rejtély a színpad, rendezők vászna,
Hol mű és művész örömmel hálna.
Parnasszus, honnan Ők néznek Rátok,
Onthatnak áldást, ömölhet átok.

Hol száll albatrosz, színpad a nagy lég,
Hol hajó vad, torz, színpadja mély kék.
Festőnek műhely, festménynek vászon,
Min szárad festék, mint vér a zászlón.

Mi lesz, ha színpad nem lesz, hol remény?
Könyv nélkül mégsem létezhet regény.
Hol lesz a lélek? Test nélkül? Elszáll.
Hol lesz a szív? Vér nélkül? Megáll.

Mi hát a színpad? Deszka és szögek?
Szálkás fa s benne sok öreg cövek?
Színpad a világ, élet az, tenger –
Ki hát a művész? Te vagy az Ember!

Másik Színház: Tartuffe

Azt kell, hogy mondjam, a Parti Nagy Lajos-féle fordítás és/vagy átírat sokkal inkább megnyerte a tetszésemet, mint az eredeti Molière színdarab. Különösen az vitt új szint a szövegbe, hogy a régies nyelvezet mellett a leghevesebb kitörések mai káromkodásokból és olyan mondatokból álltak, melyeket akár az utca emberétől is hallhatunk.

Bár kétségtelen, hogy mindehhez kellett még Molière zseniális története, amely egyszerre nevette meg és háborít fel, a jellegzetes commedia dell'arte figurák, amelyek hiába „beskatulyázott” jellemek, a helyzetek, amelyekbe kerülnek, mégis kihozzák belőlük a valódi emberi tulajdonságokat – egyszóval mindez kiváló alapanyagot szolgáltatott Parti Nagy Lajosnak. Nekem nem hiányzott a végéről a happy end – azt Molière is csak utólag írta hozzá a közfelháborodás lecsillapítása végett –, sőt, kifejezetten jólesett a reális, enyhén szívbemarkoló befejezés. Egyedül a nagymama, Pernelle-né megjelenését hiányoltam a végéről, az ő csalódása és hirtelen pálfordulása megkoronázta volna az egész kompozíciót.

De ejtsünk néhány szót a színészek játékaról. Szeretném kiemelni Fekete Ádámot, aki Orgont alakította, nem is akárhogyan. Hihetetlenül élethűen jelenítette meg a naiv, átverhető, de korántsem ostoba karakter ellentmondásosságát, aki valóban elhiszi, hogy jót tesz, miközben tönkreteszi a családját. Ugyanilyen élvezetes alakítást nyújtott Gallai Zsófia Pernelle-né szerepében, Irodénka Beatrix Elmiraként, valamint Szöllösy Zoltán, aki Cléante-ot játszotta. Ugyanakkor nem teljesen voltam megelégedve a Tartuffe-öt megformáló Huszár Andrással és a Dorine bőrébe bújt Simon Erzsébettel. Meglehet, a commedia dell'arte előadásokon szokás volt túljátszani a szerepeket, mindenestre itt és most számomra ez a két színész kicsit „sok” volt. Ellenben el kell ismernem, hogy az ő alakításuk sokat adott hozzá a szórakoztatáshoz, hiszen pont a végletes komikusságukkal nevetették meg a nézőket.

Magával a rendezéssel nagyon meg voltam elégedve. A jelmezektől (talpig fehér és egy-egy egyedi szín mindenkin) a hangulatfestő zenéig minden tökéletes volt. A kedvencem a keresztek szimbolikája. Az elején Tartuffe kezében láttuk, mint a hit jelképét, míg a végén a család „halálát” jelentette, egyfajta fricskaként az iróniára érzékeny nézőknek. Majer Tibornak sikerült valami különlegeset csempésznie a darabba, úgyhogy még az is izgult és élvezte az előadást, aki már ismerte a történetet.

Egyszóval felejthetetlen élmény, mindenkinek csak ajánlani tudom

Szőnyi Eszter

MÁSİK SZÍNHÁZ

Parti Nagy Lajos Molière: Tartuffe

komédia két részben

TARTUFFE	Huszár András
ORGON	Fekete Ádám
ELMIRA, Orgon felesége	Irodénka Beatrix
DORINE, Mariane komornája	Simon Erzsébet
CLÉANTE, Orgon sógora	Szöllösy Zoltán
MARIANE, Orgon lánya, Valér szerelme	Vokó Kriszta
DAMIS, Orgon fia	Asbóth Márton
VALÉR, Mariane szerelme	Gál Béla
PERNELLE-NÉ, Orgon anyja	Gallai Zsófia

Zene .....

Hang, fény .....

Asszisztens, jelmez, sűgás .....

Rendezés .....

Bemutató: 2014. május 1-jén (csütörtökön) este 7 órakor
a Közgazdasági Politechnikum színháztermében (1096 Bp., Vendel u. 3.)
További előadások: 2014. május 11-én, 20-án, 21-én,
26-án este 7 órakor, valamint május 15-én este 8 órakor
Jegyeket 900 Ft-os egységáron Jakab Judittól vagy a masik@poli.hu címen lehet igényelni.

[web: masik.poli.hu - e-mail: masik@poli.hu]

Hübrisz

Pszichoanalízis az Olümposzon

2014. május 27-én új bemutatót láthattunk a Másik Színházban: Gálos Csaba–Gecse Gábor–Takács Márton: *Hübrisz* című darabját mutatta be a Haladó Társulat.

A mű elején az Olümposzon találhatjuk magunkat, ahol az istenek tengetik unalmas életüket (egészen pontosan Héra, Héphaisztosz, Zeusz, Árész és Aphrodité) valamikor 2400 után. Érdekes a felvetés: mi lesz az istennel az után, hogy már nem hisznek bennük? Néha-néha kártyázgatnak, vagy éppen italok kortyolgatása közben beszélgetnek, humorizálnak és egymás kínos emlékeit emlegetik. Szinte egy osztálytalálkozón érezhetjük magunkat, ahol hatvanéves ex-diákok társalognak régi csinyeiket felidézve. Ebből a monoton, egysíkú életvitelből látszólag semmi sem tudja őket kizökkenteni, amikor megjelenik egy rendkívül naiv, lelkes és feltűnően segítőkész „múzsza”, akinek feladata az istenek ellátása.

Amikor a „múzsákat” és főnököket megpillantjuk, valamiféle gyanú merülhet fel bennünk, és feltehetjük magunknak a kérdést, hogy mégis mit keresnek az Olümposzon ezek az emberek? Hát az Olümposzon tényleg nem lenne semmi keresnivalójuk, de később, a mű legvégén a gyanúnk beigazolódik, és ráeszmélünk arra, hogy az Istenek hegye valójában egy pszichiátria zárt osztálya, ahol félkegyelműeket ápolnak, akik isteneknek képzelik magukat. Szóval a mű valójában kétszintes dráma, és mi folyamatosan láthattunk jeleneteket mindkét szintből. E szintek váltakozása abszolút hatásosan és értetően működött, persze úgy, hogy a művégi csattanó nem lett leléve.

Szóval ezeknek az „isteneknek” a pszichiátrián senki sem szeretne segíteni, mindenki hagyja őket jelenlegi helyzetükben öröklődni. Az új ápoló, Rozi azonban az unott, flegma és közönyös főnöke utasításai és tanácsai ellenére is foglalkozik a betegekkel. Pszichoaktív hatóanyagot tartalmazó „varázs”-cukorkákat ad nekik, aminek segítségével felszínre kerülnek a múltbéli sérelmeik, így a gyógyulás néhány páciensnél be is következik. Ám ekkor ápolótársa irigyelni kezdi Rozi sikerét, és megpróbálja őt befektíteni/eltávolítani munkahelyéről. Azt tanácsolja neki, hogy a rendkívül labilis lelkiállapotú Zeusz meggyógyításával is próbálkozzon. A főisten a kezelés után teljesen megtébolyodik, és rosszabb állapotba kerül, mint amilyenben eddig volt. Ez Rozinak óriási kudarcélmény, ám ennek ellenére Árész rendbehozatalával is megpróbálkozik, ami a végső katasztrófát jelenti mindenki számára. A háború istene beszámíthatatlan állapotban rátámad Rozira, aki halál közeli állapotba jut, főnöke pedig segítségére siet, ám ez Árész életébe kerül.

Az istenek karakterének kitalálása, rekonstruálása egészen elképesztően volt megoldva a műben. Zeusz kigyúrt, domináns alfahím, Árész bördzsekis, nagyvárosi, eszelős csibész, Aphrodité, akár egy Cosmopolitanen szocializálódott, flegma szingli, Héra egy XXI. századbeli 40-es anyuka, Héphaisztosz pedig egy klasszikus, tompa, oktondi balfék, aki rendszeresen komikus szituációkba keveredik. E karakterek együttléte sok humorra és érdekes párbeszédre adott lehetőséget, amit a színpadon is rendkívül jól megvalósítottak.

A Rozi és főnöke karaktere közötti kontrasztot is remekül éreztették velünk a színészek. A közöttük folytatott párbeszéd humoros volt, elmés, de olykor tragikus. A két műzsa közötti ellentétek kiéleződését kicsit hiányoltam a műből. A Rozit alakító Szőnyei Eszter egészen hiteles és rendkívüli volt, mellette kissé halványabbnak tűnt a munkatársát játszó Kis Kata játéka. Párbeszédeik olykor vontatottá, unalmassá váltak.

Negatívumként rónám fel a kellékek csekély számát is. Például, amikor Rozi a kezével imitálta a poharak behozatalát, a többiek meg az ezekből való ivást, olykor kifejezetten zavaróan hatott. Persze a történethez és a mondanivalóhoz nem adott volna hozzá semmit néhány plusz kellék, ám egyes jelenetek hangulatán sokat dobott volna, különösképp akkor, amikor az istenek lehelyezték a talajra poharaikat. Mindenki a személyiségéhez illően rakta félre az üres poharát (pl. Zeusz hátradobta, Árész zsebre tette stb....) Ekkor kifejezetten hatásos lett volna a cselekvést kísérő hang.

A betegek önkívületi állapotban látott vízióinak, képzelgéseinek ábrázolása határozottan tetszett. A hangulathoz tökéletesen passzoló zene kíséretében táncoló emberek, az ekkor folytatott beszélgetések, monológok zseniálisan voltak felépítve és eljátszva. Ez a megoldás telitalálat volt arra, hogy mindenki belső énjébe betekintést nyerhesünk. Ilyenkor Árész és Zeusz traumáit is megfigyelhetjük, melyek körülményeit a színészek nagy átéléssel alakították.

Mindent összevetve, az idén május végén remek előadást láthattunk a Hala-dó Másik jóvoltából. A színészi alakítások nagyrészt lehengerelték a nézőket, a darab pedig jól felépített, pörgős volt, és bővelkedett ötletes megoldásokban. A frenetikus csattanó pedig roppantul elgondolkodtathatta a nézőt.

Udvardi Márton

MÁSİK SZÍNHAZ

Gálos Csaba – Gecse Gábor – Takács Márton

Hübrisz

a valóságtól el-elszakadozó történet egy részben

Zeusz	Gecse Gábor
Héra	Lukács Laura
Aphrodité	Szabó Borbála
Árész	Takács Márton
Héphaisztosz	Feledi Márton
Főnök	Gálos Csaba
Rozi	Szőnyei Eszter
Margit	Kiss Kata Julianna
Teri	Hahn Zsófia
Lenke	Máthé Zsófia
Dezső	Vianello Lucas
Liza	Szász Nikoletta
Nyomozó	Fekete Ádám

Technika	Philipp Hanna
Rendezés	Fekete Ádám

Bemutató: 2014. május 27-én (kedden) 17:00 órakor a
Közgazdasági Politechnikum színháztermében (1096 Bp., Vendel u. 3.).

További előadás: 2014. május 28. (szerda) 17:00 óra

Az előadás megtekintése ingyenes.

<masik.poli.hu - masik@poli.hu>

Petelei István: A tiszta ház

„Ölelj meg jól, gyermek... Árvák vagyunk... csak mi ketten, s a varjúnk... Nincs eyebünk széles e világon”

Bűnös halandókként a szokásaink rabjai vagyunk. Egy ilyen tézismondat után kötelesnek érzem magam kifejtteni. Az emberi természet szereti a rendszereket, mert a rend és a rendezettség illúzióját kelti. Ezért a legnagyobb káoszban is keressük a rendszert és az értelmet, hogy jobban felfogjuk, de ez most más téma. Rendszereket hozunk létre, hogy könnyebben felfoghatóvá és elfogadhatóbbá tegyük a mindennapjainkat. Reggel felkelünk, lezuhanyozunk, megiszunk egy kávét, fogat mosunk, elindulunk. A sorrend emberenként változik, a furcsa érzés, ha a megszokott sorrend felborul, nem. De más mindennapi szokásaink a személyiségünkől fakadnak, sokkal személyesebbek és bonyolultabbak: például a körömrágás, a rágózás, a firkálás, a fütyülés, a dúdolás vagy a dohányzás.

A dohányzás mint szokás metafora A tiszta ház fő bonyodalmára. Az ember bemegy a nemzeti dohányboltba, megveszi a doboz cigarettát, látja, hogy rossz, de nem törődik vele, mert van indoka, hogy neki erre éppen most miért van szüksége. Legyen az akár egy depressziós pillanat az életében, vagy egy durva szakítás, esetleg egy váratlan fordulat, amivel nem tud mit kezdeni. Rágyújt, elszívja, kidobja. A szerettei, rokonai, ismerősei szomorúan nézik, ahogyan dohányzik, de ő most éppen olyan traumában van, amiért szüksége van rá. Ez megy egy ideig, elfogy a doboz cigaretta, és elmegy, vesz még egy dobozzal. Erre már nincs indoka, de csinálja. Egyre többet, ahogy éppen jólesik neki. Szokássá válik a reggeli túra a nemzeti dohányboltba, és furcsa érzés nem útba ejteni. Egy szokás, egy rendszer, és egy idő után: függőség.

Petelei István 1852-ben született Marosvásárhelyen, Erdélyben. Jómódú kereskedőcsaládban nőtt fel, tanulmányai során Erdély több részét is bejárta, végül Pesten mérnöknek tanult (vagy történelemtanárnak). Mikor befejezte a tanulmányait, visszament Erdélybe, ahol novellákat és újságcikkeket írt. Petelei egyébként a nagy novellistanevezetékhez tartozott, többek között Ambrus Zoltán és Bródy Sándor kortársa volt, és neki köszönhetjük a szociográfia műfaját. Írásaiban szabad, hétköznapi nyelvezetet használt. Figyelme elsősorban a kiszolgáltatott emberek felé húzott. Megjelenik munkásságában az erdélyi mindennapok rendszere és az akkori „szleng” is. A tiszta ház című novellája két évvel az író halála után, 1912-ben jelent meg először.

A cím rejtélyesen csak annyit árul el a műről, hogy lesz egy tiszta ház. Asszociálni legfeljebb a parasztházak tisztaszobájára tudnánk. Az olvasó tehát innentől kezdve kérdéseket tesz fel, és egészen, amíg a novellát el nem olvasta (vagy legalább a második bekezdésig el nem jutott), rejtély marad számára. Miért tiszta a ház? Nem minden ház tiszta? Egy helyszín van, a tiszta ház, bármikor és bárhol a térben és időben.

A cselekmény egy falusi ház tájékán megy végig, ahol Jánosi és a felesége él látszólagos meghittségben, békességben. A feleségnek mániájává vált a takarítás és a tisztaság, amiből a férfi néha gúnyt űzött. Múltak az évek, az életük unalmas lett és értelmetlen, amíg Jánosi haza nem hozott egy árva kislányt. Az árvát rossz szemmel nézte az aszszony, és egyik nap, takarítás közben épp rászólt volna a gyerekekre, mikor elesett és meg-

halt. Jánosi és a gyerek tovább éltek, szabadon, „árván”, mégis boldogabban. A cselekmény – sztenderd novellai jellemzőkhöz igazodva – egy szálon fut, lineáris, kivéve az első bekezdés expozícióját.

A novella bevezetése egy temetés utáni beszélgetés, az olvasó nem tudja, kinek a temetése, sem azt, hogy kik a szereplők, és miért fontosak. Ráadásul a főszereplő monológját három pont vágja félbe. Az elbeszélés itt hatalmasat visszaugrik az időben, majd a végéhez közeledve tér vissza a történet jelen idejére. Zseniális. Kapunk egy expozíciót, egy enyhe in medias rest, aztán pár sorral később kiderül, hogy teljesen hibás expozíciót kaptunk, amely a végéhez közeledve nyer csak értelmet.

Közben egy élet jeleneteit nézheti végig az olvasó. Jeleneteket, amikben nem jellemfejlődés van, inkább jellemrombolódás, ahogy Jánosi, a főhős karaktere egyre nehezebben bírja az asszony mániáját. Sőt, egyre inkább az olvasónak lesz kibírhatatlan ez az állapot, amikor egy időbeli ugrás után jön a bonyodalom (vagy éppen megoldás?), deus ex machina módjára, teljesen váratlanul: egy kisgyerek csatlakozik a történethez, aki végül fontos szereplőjévé is válik.

A történet tere zárt világ: az egész többnyire egy zárt házban, a tiszta házban, játszódik. Néha kikacsint, pl. a kórház elé vagy a kocsmá tájékára, de jellemzően a helyszín marad, az idő viszont változik. A narráció tömöríti, sűríti az időt, így az elbeszélő idő jóval hosszabb, mint az elbeszélés ideje: éveket, sőt évtizedeket foglal össze. Az író több helyen is hármassal jeleníti meg az idő múlását. Ezek a pontokon balladai homály módjára az olvasóra bízta a történet továbbköltését, a hiányok kipótlását. Közben az időjárás is szerepet játszik, szimbolikus értelmekkel. A kislányra találáskor szép száraz idő volt, a tragédia idején viszont lucskos és rossz.

A főszerepben Jánosi van, aki a hentes a faluban. Mindenki ismeri és jó kapcsolatot ápol vele, társasági ember. Tettei érthetőek, karaktere rendkívül szimpatikus. A legerősebb érzés az olvasóban az iránta való együttérzés.

A másik szereplő, aki nevet kapott, Mányi néni, Jánosiék cselédje. Csupán párszor jelenik meg a történet folyamán. Azt, hogy neki miért van neve, nem tudom.

Jánosi neje, a takarításmániás asszony régen gyönyörű volt, és dúlt a szerelem közte és férje között. Sajnos a gyerek hiánya és az elszigeteltség teljesen aszociálissá tette. Valószínűleg senki nem gondolt akkoriban arra, hogy kezelteni kellene.

A történet narrációja volt a legmeglepőbb számomra. A szövegben többször elrejtett szavakkal megjelenik és kirajzolódik a narrátor személye, akiről egyébként közvetlenül nem tudunk semmit. Viszont odafigyeléssel kiderül, hogy ismerte Jánosit személyesen már régóta, és bár nem volt részese a történeteknek, mégis ott volt Jánosiék mellett. Mindezt tud, részletesen beszámol, természetesen teljesen tárgyilagosan, az anekdotikus prózahagyomány szerint.

Megkapó és szerethető novella ez, zseniálisan elhelyezett kis titkokkal, zugokkal, dolgokkal, amik el lehet gondolkozni és tovább lehet fűzni. A történet lezáratlan marad, teljes mértékben az olvasóra van bízva, milyen hasonlóságot vesz észre a saját életével, és hogyan folytatja a saját fantáziájával.

Interjú Kiss Tibivel

Kiss Tibi mai magyar kortárs zenész, képzőművész, költő, dalszövegíró, a Quimby alternatív rock zenekar gitárosa, frontembere. Szerencsémre összefutottam vele útban egy hangszerüzletbe, így alkalmam adódott interjút készíteni vele.

Riporter: Mi vitt rá, hogy írói/zenészi pályán indulj el?

Kiss Tibi: Nem ennek készültem, eredetileg képzőművész akartam lenni, csak ahogy annak idején nagyon sokunkat, sokatokat, megérintett kamaszkoromban a rock ,n' roll meg ez az egész muzsika dolog, és elkezdtünk haverokkal zenélni csak úgy hobbiból. Tulajdonképpen nem komoly dolognak indult, de idővel bekomolyodott. Tehát nem tudatosan készültünk erre a dologra, hanem annyira elrabolgt minket, hogy aztán letérített a pályánkról, mint a bolygókat az a bizonyos univerzális, kozmikus energia. Valahogy egyszer csak elrabolgt, és azt vettem észre, hogy amikor már a képző-diploma környékén voltam, heti 4-5 koncertünk van, egyre több ember jön el, egyre komolyabban vesszük a dolgokat és valahogy így azzá váltunk. Így alakult.

Kamaszkoromban nem nagyon voltam az a „leírom az érzéseimet” típus, inkább rajzolgattam. Mivel édesapám író és költő volt, inkább riasztott a dolog, a hatalmas könyvespolcok a lakásban, attól féltem, rám fognak dőlni, aztán el kellett kezdeni szövegeket írni, mert a zenekarnak szüksége volt szövegekre. Úgy volt, hogy kellett énekes, és akkor rám mutattak, hogy én legyek, mert én már egyszer énekeltem egy számot, ők meg egyet sem. Ez nagyon hosszú sztori, de a lényege az volt, hogy ott álltam, hogy énekes vagyok, meg gitározom, meg dalokat írok, de szöveget is kellett írni, úgyhogy elkezdtem azzal foglalkozni, hogy írjak szöveget. Aztán angolul is írtam, meg magyarul is... Picit olyan volt, hogy mindent a közönség előtt tanultunk meg, tehát a legzsengőbb dolgok is kinn vannak a közönség előtt, lemezekre kerülnek és kazettákra, és így rázódunk bele.

R: Kik a kedvenc magyar költőid/íróid?

KT: Igazából nagyon sokat szeretek, a nyugatos nemzedék, az egy nagyon erős dolog volt, ők voltak rám leginkább hatással. Először is külföldi költők, a francia szimbolisták meg kicsi korábról Villon, akikből éreztem a rock ,n' rollt.

R: Rimbaud, Verlaine?

KT: Hát Rimbaud, Verlaine, ezekben van rock ,n' roll. Meg talán mikor ezeket tanuljuk, akkor olyan 16-17 éves az ember, és ezeket már érti, és valamiért ezek a francia szimbolisták nekem így beütöttek. Tulajdonképpen ezekkel majdhogynem rokonítható már a nyugatos nemzedék is, úgyhogy azok közül sokat szeretek. Volt egy Faludynk, aki a fordításával már külön alkotásokat hozott létre, édesapám nagy Ady rajongó volt, tehát Ady mindenképpen nagyon jelen volt az életemben, de ugyanúgy Kosztolányitól József Attiláig. Aztán akik ott nagyon „zenélősek”: Áprily vagy Kányádi, Pilinszky, ezeket nagyon jól lehet énekelni.

R: Mennyire evokálod ezeket?

KT: ???

R: Arra gondolok, hogy régi költőknek, íróknak a műveiből idézel meg valamit. Például az új lemezekről az Unbekannte Schmerzenben a „...Soha már, károg, mint a holló...” Edgar Allen Poe *Holló* versét evokálja.

KT.: Azt Dodi írta. Dodi nagyon szereti például Poe-t, tehát ez valószínűleg nem véletlen. De van egy kicsi utalás nálam is József Attilára, a „...Látod ott a semmi ágán most is egy nagy holló hegedül...”, itt annyi van, hogy a „semmi ágán”, de ez a kontextus már annyira József Attilá-s, hogy ezt már nem lehet tőle elvenni.

Alapvetően ezzel nem nagyon szoktam élni, de látod, előfordul, és akkor poén.

R: Mit gondolsz arról, hogy mitől más egy dalszöveg, mint egy vers?

KT: Annak ellenére, hogy ezek közös töről fakadnak, mert ugye annak idején a görögöknél ez a kettő egy műfaj volt, ezek elindultak külön úton. A költészet verbális forma, önálló entitássá vált. A muzsikánál pedig nagyon fontos, hogy a zene és a szöveg együtt alkot kohéziót, tehát ha leválasztjuk a zenét, hiányoznia kell neki. Ezért is nem szeretem leválasztani. A hasonlóság az, hogy ez is le van írva, itt is vannak rímek, a dalszöveg is él költői eszközökkel, gyakorlatilag mindenfélével, de vannak más szempontok: énekelhető legyen, jól lehessen kimondani, nem fontos, hogy szabályos legyen, tehát alapvetően a jó vers önmagában egy teljes kerek történet, a dalszöveg pedig a zenével él. Ha megnézed, egy bonyolult szöveghez általában sokkal egyszerűbb zenét párosítanak. Nem véletlen, hogy Leonard Cohennél, Lou Reednél vagy Bob Dylannél sokkal letisztultabb és kevesebb a zene, mint mondjuk ahol egy-két benyögés elég, „girappa”, „girola”, csak pár szó, és az is teljesen elég, mert van egy nagyon erős attack a zenében, ami mellé nem fér ... annyi mese. Úgyhogy ez inkább a nagy különbség, ráadásul ezeknek nagyon össze is kell illenie, a zene meghatározza a szöveg karakterét. Egy versben például nincs ilyen, hogy bridge meg refrén meg ilyenek, a zenében igenis vannak, és bizonyos sűrűség se fér bele, mert nem fogod tudni felfogni. Arányrendszerek vannak inkább. Letisztultabbnak kell lenni egy szövegnek, mint egy versnek, hogy befogadható legyen.

R: Köszönöm a válaszokat!

KT: Nincs mit. Igyál egy kis limonádét, nekem sok lesz.

Toulouse-Lautrec

A Toulouse-Lautrec kiállítás a művész 150. születésnapja alkalmából megtekinthető a Szépművészeti Múzeumban augusztus 24-ig.

Henri de Toulouse-Lautrec egy olyan festő, akit leginkább a litográfiai általi ismerünk, melyeket élete utolsó tíz évében készített. Ezek a litográfiai lehetnek akár reklámokhoz készített illusztrációk, de előfordulnak albumborítók, könyvborítók és a festő ebben az időben

legkedveltebb helyszíneit megelevenítő életképek is.

A kiállításon tehát a legtöbb portrét táncosnőkről, énekesnőkről, általánosságban a nőkről találhatjuk. Azonban aki ellátogat a múzeumba, megismerkedhet a Lautrec korabeli Párizssal és az ottani mindennapi élettel.

Toulouse-Lautrecnek sok festményét és litográfiáját ismertem már korábban, ennek ellenére számomra is sokat nyújtott ez a kiállítás, mindenkinek ajánlom, hogy nézze meg, ha teheti.

A Közel-Nyugat állandó alkotói:

Takáts "Sapi" Márton
Főszerkesztő, író, költő, riporter

Tremmel "Teddy" Márk
Szerkesztő, publicista

Vidák Anna
Publicista

Fék András
Író, költő

Gece Gábor
Képregény rajzoló

Lukács Laura
Korrektor, gyűjtő

Mayer Simon
Illusztrátor

Moór Berta
Író

Perger Viktória
Fotográfus

Szőnyei Eszter
Író, publicista

Béres Luca D.
Illusztrátor

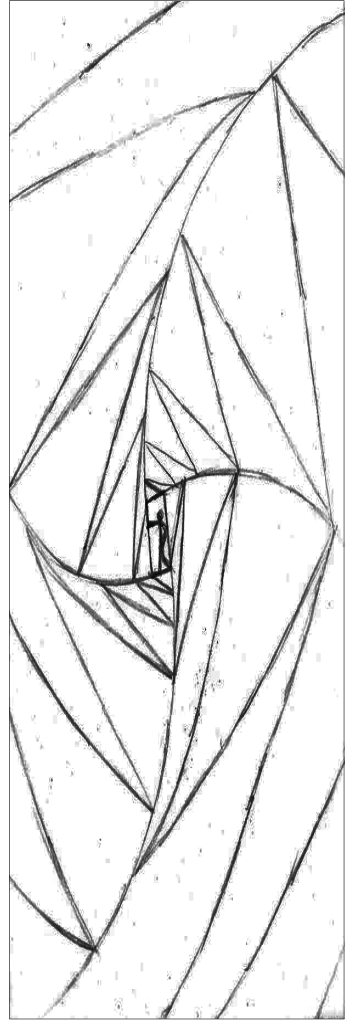
Hargitai Bea
Producer, mentor

Udvardi Márton
Író, publicista

Tartalom

Előszoba Galéria.....	2
Károlyi Bori: A házfalakról csorgó fájdalom.....	3
Moór Berta: Egy nap a városban.....	4
Mayer Simon grafikája.....	4
Perger Viktória: Ingóványra épült kártyavár.....	5
Nagy Ábrahám: Csatamozsár.....	5
Takács Márton: A Vörös halál arca.....	6
Béres Luca grafikája.....	7
Szabó Ráhel: Ébredés.....	8
Udvardi Márton: A neon mennyország.....	12
Béres Luca grafikája.....	12
Sághi Nóra: Beengedtél.....	13
Béres Luca grafikája.....	13
Szőnyei Eszter: Védelem a légtérben.....	14
Fék András grafikája.....	14
Fék András.: Lenin és Liberty.....	15
Mayer Simon grafikája.....	17
Nagy Ábrahám: Biztos menedék.....	18
Mayer Simon grafikája.....	19
Szőnyei Eszter értelmezése.....	20
Gecse Gábor képregénye.....	22
Takács Márton: Szakadék.....	23
Fék András. Embólia klub.....	24
Mayer Simon grafikája.....	24
Nagy Ábrahám: Vallomás.....	25
Nagy Ábrahám: Figyelmem.....	25
Takács Márton: Sötét homály.....	26
MDM: József Attila.....	28
Zalán Tibor: Létszám.....	29
Takács Márton: Színpad.....	30
Szőnyei Eszter: Másik Színház: Tartuffe.....	31
Udvardi Márton: Másik Színház: Hübrisz.....	32
Tremmel Márk: Petelei-kritika.....	34
Interjú Kiss Tibivel.....	36
Vidak Anna: Toulouse-Lautrecről.....	38
A szerkesztőség.....	39

Fék András grafikája